

Instruktioner till skriftlig tentamen

Examinationen består av två patientfall, Kalle Persson och Åsa Holm.

I varje patientfall kommer sjukdomsbild och information att tillföras successivt med nya delfrågor. Den mindre texten som inleder varje nytt blad repeterar den basinformation du behöver för att gå vidare i provet.

Miniräknare är tillåten.

Maxpoäng: 50 poäng (Kalle Persson: 25 p, Åsa Holm: 25 p)

Godkänd poäng: 33 p

Patientfall 1, Kalle Persson, innehåller 11 frågor och 7 blad

Patientfall 2, Åsa Holm innehåller 15 frågor och 7 blad

Möjliga poäng i patientfallet K Persson (25p): Möjliga poäng i patientfallet Å Holm (25p):

Fråga 1 = 1p   Fråga 9 = 3p

Fråga 1 = 3p   Fråga 9 = 3p

Fråga 2 = 3p   Fråga 10 = 1p

Fråga 2 = 2p   Fråga 10 = 3p

Fråga 3 = 2p   Fråga 11 = 2p

Fråga 3 = 2p   Fråga 11 = 1p

Fråga 4 = 1p

Fråga 4 = 2p

Fråga 5 = 3p

Fråga 5 = 1p

Fråga 6 = 3p

Fråga 6 = 3p

Fråga 7 = 3p

Fråga 7 = 3p

Fråga 8 = 3p

Fråga 8 = 2p

Frågorna är konstruerade så att du måste begränsa dina svar. Du måste därför på angivet skrivutrymme redovisa dina väsentliga kunskaper. Så tänk lite extra och skriv inte oreflekterat det första som du kommer på!

Om handstilen är oläslig eller om det framgår att du inte kan svaret på frågan, exempelvis genom att du för att gardera dig räknar upp många fakta/åtgärder, där några är rätt och andra är fel, kan detta påverka poängsättningen negativt. För maximal poäng på varje fråga krävs också att du motiverat föreslagna åtgärder, där så efterfrågas.

Provet ska ligga till vänster så långt upp mot bordshörnet som möjligt – upp och ned – och du börjar med det översta arket och vänder ett i taget rätt. Det får bara finnas ett vitt rättvänt ark framme åt gången. Glöm inte att skriva ditt kodnummer på varje blad.

Besvarat ark läggs upp och ned på bordet i den färgade plastmappen till höger på bordet. Ta därefter nästa ark och vänd det rätt. Det är inte tillåtet att gå fram och tillbaka i tentamen. Lagt ark ligger! Om du behöver kladdpapper finns det färgat papper att tillgå.

Således får detta färgade instruktionsblad, färgat kladdpapper samt ett vitt rättvänt blad finnas framme samtidigt under examinationen.

När du är färdig med examinationen lägg den färgade plastmappen med dina svar i det märkta kuvertet och lämna till skrivningsvakten.

Lycka till!

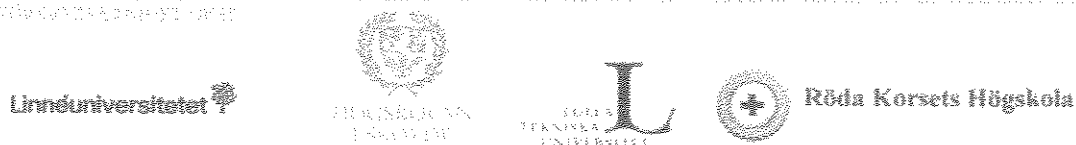
Nationell klinisk slutexamination för sjuksköterskeexamen, 180 hp

Ansvariga lärosäten för utvärdering av:

Ansvariga lärosäten för utvärdering av:

Kalle Persson

Totalt 11 frågor, maximalt 25 poäng

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Kalle Persson är 69 år, gift med Lisa. De har inga barn. Paret bor i 1,5 plans hus i ett villaområde i stadens utkant. Kalle har tidigare arbetat som lärare och hans stora fritidsintresse är trädgården och resor med husvagnen. Kalle och Lisa har många vänner som de umgås regelbundet med.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Klockan är 09:00 när du tar emot Kalle och Lisa på mottagningen. Kalle inkommer med ambulans. Han har vaknat med sluddrigt tal, kan inte röra vänster arm och ben samt tittar hela tiden åt höger.

1. *Vad tror du Kalle har drabbats av? (1p)*

Kalle Persson är 69 år, gift med Lisa. De har inga barn. Paret bor i 1,5 plans hus i ett villaområde i stadens utkant. Kalle har tidigare arbetat som lärare och hans stora fritidsintresse är trädgården och resor med husvagnen. Kalle och Lisa har många vänner som de umgås regelbundet med. Klockan är 09:00 när du tar emot Kalle och Lisa på mottagningen. Kalle inkommer med ambulans. Han har vaknat med sluddrigt tal, kan inte röra vänster arm och ben samt tittar hela tiden åt höger. Kalle har troligen drabbats av en stroke.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Du bedömer Kalles hälsosituation och upprättar ett omvårdnadsstatus

2. Ange 2 observationer inom varje område som bör dokumenteras i ett omvårdnadsstatus med tanke på att Kalle drabbats av stroke. (0,5 p/exempel) (3p).

Område	Observationer av, relaterade till Kalle
Aktivitet	
Kommunikation	
Smärta- sinnesintryck	

3. Du ska sätta en perifer venkateter, pvk. Du ser att Kalle är "svårstucken". Nämn 4 åtgärder du kan tillämpa för att venerna på armen ska framträda tydligare (0,5p/åtgärd) (2 p)

Kalle Persson är 69 år, gift med Lisa. De har inga barn. Paret bor i 1,5 plans hus i ett villaområde i stadens utkant. Kalle har tidigare arbetat som lärare och hans stora fritidsintresse är trädgården och resor med husvagnen. Kalle och Lisa har många vänner som de umgås regelbundet med. Klockan är 09:00 när du tar emot Kalle och Lisa på mottagningen. Kalle inkommer med ambulans. Han har vaknat med sluddrigt tal, kan inte röra vänster arm och ben samt tittar hela tiden åt höger. Kalle har troligen drabbats av en stroke. Du bedömer Kalles hälsosituation och upprättar ett omvårdningsstatus där du bl a bedömer Kalles förmåga att klara ADL, ev förlamning, medvetandepåverkan, talförmåga och om han känner yrsel eller huvudvärk. När du ska sätta en perifer venkateter, pvk, ser du att Kalle är "svårstucken". För att venerna ska framträda tydligare använder du blodtrycksmanschett som stas, ber Kalle göra pumpövelser med handen, klappar försiktigt över venen och låter armen hänga nedåt.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ AKUTMOTTAGNINGEN

Följande blodprover ordineras: Hb, leukocyter, trombocyter, CRP, Na, K, kreatinin, glukos, PK, APT-tid samt troponin. Du ska ta de ordinerade blodproverna och förbereder dig för detta.

4. *Ange 2 basala hygieniska åtgärder som du själv ska utföra före provtagningen (0,5p/åtgärd) (1p) (obs! ej patienten)*

För att bekräfta diagnosen ordineras undersökningar.

5. *Ange 3 undersökningar som kan bli aktuella i akutfusen för att bekräfta diagnosen stroke. Motivera svaret. (3 p) (0,5 p/undersökning, 0,5p/motiv)*

Undersökning (0,5p)	Motiv till undersökningen (0,5p)

Klockan är 09:00 när du tar emot Kalle och Lisa på mottagningen. Kalle inkommer med ambulans. Han har vaknat med ett sluddrigt tal, kan inte röra vänster arm och ben samt tittar hela tiden åt höger. Kalle har troligen drabbats av en stroke. Du bedömer Kalles hälsosituation och upprättar ett omvårdnadsstatus där du bl.a. bedömer Kalles förmåga att klara ADL, ev. förlamning, medvetandepåverkan, talförmåga och om han känner yrsk eller huvudvärk. När du ska sätta en perifer venkateter, pvc, ser du att Kalle är "svårstucken". För att venerna ska framträda tydligare använder du blodtrycksmanschett som stas, ber Kalle göra pumprörelser med handen, klappar försiktigt över venen och låter armen hänga nedåt. Du ordinerar att ta blodprover. Innan spritar du dina händer och sätter på dig handskar. För att bekräfta diagnosen gör läkaren ett neurologiskt status för att kontrollera Kalles funktioner, datortomografi för att se ev. blödning och en LP för att utesluta subaraknoidalblödning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ STROKEAVDELNINGEN

Klockan är nu 12:00 och sjuksköterskan på akutmottagningen rapporterar följande till Dig: Datortomografi visade ingen blödning, vilket tyder på en propp. Neurologstatus, och observationer/kontroller visar att Kalle drabbats av stroke och att han ej är aktuell för trombolysbehandling p g a att han vaknade med symtomen och tidpunkten för insjuknandet är oklar. Kalle är vid medvetande, RLS 1, puls 60 slag/min, blodtryck 149/78 mmHg, saturation 99 % och temp 37°. Han har inga andra sjukdomar. Kalle ska läggas in på strokeavdelningen och hustrun Lisa följer med och lämnar kontaktuppgifter.

6. *Näm 6 ytterligare områden/frågor som du bör ta reda på och få svar på av akutsjuksköterskan. (0,5 p/område/fråga) (3 p)*

Klockan är nu 12:00 och sjuksköterskan på akutmottagningen rapporterar följande till Dig:

Datortomografi visade ingen blödning, vilket tyder på en propp. Neurologstatus, och observationer/ kontroller visar att Kalle drabbats av stroke och att han ej är aktuell för trombolysbehandling p g a att han vaknade med symtomen och tidpunkten för insjuknandet är oklar. Kalle är vid medvetande, RLS 1, puls 60 slag/min, blodtryck 149/78 mmHg, saturation 99 % och temp 37°. Kalle ska läggas in på strokeavdelningen. Du frågar sjuksköterskan på akutmottagningen om vilka prover som är tagna och vad dessa visar, om Kalle kissat, om han har en pågående infusion, vilka läkemedel han tar och är ordinerad, om hans tillstånd förändrats sedan ankomsten.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ STROKEAVDELNINGEN

När du möter Kalle ställer du flera riskdiagnoser som är relaterade till hans orörlighet. Du frågar också om ev sväljproblem och om han har någon smärta. Du bedömer att han har risk att få förstoppning och även trycksår.

7. *Kalle har dysfagi samt hemipares. Kontakt med logoped och dietist är tagna. Ge 6 exempel på åtgärder som du kan vidta för att underlätta för Kalle att inta sin måltid. (0,5p/åtgärd) (3p)*

8. *Du ställer flera riskdiagnoser som är relaterade till Kalles orörlighet. Ange 3 förebyggande omvårdnadsåtgärder för respektive föreslagna riskdiagnos. (0,5 p/åtgärd) (3p)*

<i>Riskdiagnos</i>	<i>Omvårdnadsåtgärder (0,5p/åtgärd)</i>
<i>Förstoppning</i>	
<i>Trycksår</i>	

Klockan är nu 12:00 och sjuksköterskan på akutmottagningen rapporterar följande till Dig:
 Datortomografi visade ingen blödning, vilket tyder på en propp. Neurologstatus, och observationer/ kontroller visar att Kalle drabbats av stroke och att han ej är aktuell för trombolysbehandling p g a att han vaknade med symtomen och tidpunkten för insjuknandet är oklar. Kalle är vid medvetande, RLS 1, puls 60 slag/min, blodtryck 149/78 mmHg, saturation 99 % och temp 37°. Kalle ska läggas in på strokeavdelningen. Du frågar sjuksköterskan på akutmottagningen om vilka prover som är tagna och vad dessa visar, om Kalle kissat, om han har en pågående infusion, vilka läkemedel han tar och är ordinerad, om hans tillstånd förändrats sedan ankomsten. Du frågar också om ev sväljproblem och om han har någon smärta. När du möter Kalle ställer du flera riskdiagnoser som är relaterade till hans orörlighet. Du bedömer att han har risk att få förstoppning och även trycksår. Du rekommenderar honom att äta fiberrik kost, t ex havregrynsgröt. Du ställer in en katrinplommondryck. Du lägger en antidecubitusmadrass i sängen, Kalle får hudvård och hjälp att ändra läge regelbundet, och du bedömer om han är välutnärerad.
 Kalle har dysfagi samt hemipares. Kontakt med logoped och dietist är tagna. Åtgärder som du vidtar för att underlätta för Kalle att inta sin måltid är att anpassa matens konsistens, temperatur och storlek, anpassa dryck, måltidshjälpmedel och ge assistans.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ STROKEAVDELNINGEN

Kalle är sedan tidigare insatt på betareceptorblockerare (tablett Atenolol® 50 mg 1+0+0+0), och har nu dessutom blivit insatt på trombocyt-aggregationshämmare (tablett Trombyl® 75 mg 1+0+0+0) och antitrombosmedel (injektion Fragmin® 10 000 E/ml 0,5 ml sc, 1+0+0+0).

9. Vad bör du informera Kalle och Lisa om när det gäller dessa läkemedel? Fyll i rutorna i nedanstående tabell. (3p)

<i>Preparat/ Läkemedelsgrupp</i>	<i>Beskriv för Kalle och Lisa så de ska förstå hur varje läkemedel verkar (0,5p)</i>	<i>Ange en vanlig biverkan för varje läkemedel (0,5p)</i>
<i>Trombyl®, Trombocyt- aggregationshämmare</i>		
<i>Atenolol®, Betareceptorblockerare</i>		
<i>Fragmin®, Antitrombosmedel (låg-molekylärt heparin)</i>		

Kalle Persson, 69 år, har drabbats av stroke och är inlagd på strokeavdelning. Kalle har svårigheter att svälja samt hemipares. Kontakt med logoped och dietist är tagna. Åtgärder som du vidtar för att underlätta för Kalle att inta sin måltid är att anpassa matens konsistens, temperatur och storlek, anpassa dryck, måltidshjälpmedel och ge assistans.

Kalle är sedan tidigare insatt på Betareceptorblockerare som är blodtryckssänkande och ger trötthet och kalla händer och fötter, han har nu dessutom blivit insatt på trombocytageragationshämmare som är blodförtunnande och kan ge blåmärken samt antitrombosmedel som motverkar att nya blodproppar uppstår och kan ge blåmärken och ökad blödningsrisk.

Det har gått en tid och Kalle äter själv, men behöver purékost. Han är inte helt orienterad till tid och rum och har svårt att förstå uppmaningar och instruktioner. Han har neglekt och måste påminnas om att den vänstra sidan finns. Med regelbundna toalettvanor kan Kalle hålla sig urinkontinent dagtid, men behöver inkontinensskydd på natten. Magen sköter sig med hjälp av laxantia. Kalle kan förflyttas från säng till stol med hjälp av två levande stöd, han har även fått rullstol. Han kan tvätta övre toalett själv och borsta tänderna, men behöver hjälp med nedre toalett samt med av och påklädning. Han sover gott om nätterna. Kalle är utskrivningsklar från strokeavdelningen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ STROKEAVDELNINGEN

10. *Vad gör du för att initiera en samordnad vårdplanering? (1p). Ge 2 förslag. (0,5 p för varje förslag).*

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ ETT KOMMUNALT KORTTIDSBOENDE

Du är sjuksköterska i kommunen och har varit med på vårdplaneringen hos Kalle och fått information om hans hjälpbehov. Kalle kommer till ett korttidsboende för fortsatt rehabilitering.

11. *Informera vårdpersonalen om vad de bör vara uppmärksamma på angående Kalles psykosociala omvårdnadsbehov. Ge 4 konkreta förslag. (2p). (0,5 p för varje förslag)*

Åsa Holm

Totalt 11 frågor, maximalt 25 poäng

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Åsa Holm, 22 år, är student i lärarprogrammet. Hon hyr ett studentrum och brukar ta bussen de fyra kilometrarna till högskolan. Åsa har inte börjat med någon regelbunden fysisk motion sedan idrottstimmarna under gymnasietiden. Hon sitter mycket och när hon räknar fram sitt BMI, utifrån en kvällstidningsbilaga, så är det 28, i överviktszonen mellan normalvikt och fetma. När hon går uppför trappor så känns det tungt i bröstet, och det piper lite när hon andas. En kylig vårdag beslutar hon sig för att förbättra sitt hälsotillstånd och följer med kamraten Annika, sjuksköterskestudent, på en joggingrunda. Annika håller god fart och Åsa hänger på. Åh, vad det tar emot! Åsa får allt tyngre att andas, vilket gör henne rädd och ångestfylld. Hon vilar och orkar bara tala kortfattat. Annika uppfattar situationens allvar och kör Åsa till den vårdcentral där du är sjuksköterska.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN VÅRDCENTRAL

Annika anmäler Åsas ankomst till sekreteraren vid väntrummet. Du blir genast tillkallad och registrerar en ångestfylld, lite blek ung kvinna som andas ansträngt, med hjälp av axlar och skuldror. Läkaren, som är underrättad om Åsas situation, förväntas komma inom fem minuter. Du ledsagar Åsa och Annika in i ett behandlingsrum.

1. *Vilka frågor bör du varligt försöka ställa till Åsa i väntan på läkarens ankomst? Ange 6 relevanta frågor. (0,5p/fråga) (3p)*

Åsa Holm, 22 år, är student i lärarprogrammet. Hon hyr ett studentrum och brukar ta bussen de fyra kilometrarna till högskolan. Åsa har inte börjat med någon regelbunden fysisk motion sedan idrottstimmarna under gymnasietiden. Hon sitter mycket och när hon räknar fram sitt BMI, utifrån en kvällstidningsbilaga, så är det 28, i överviktszonen mellan normalvikt och fetma. När hon går uppför trappor så känns det tungt i bröstet, och det piper lite när hon andas. En kylig vårdeg beslutar hon sig för att förbättra sitt hälsotillstånd och följer med kamraten Annika, sjuksköterskestudent, på en joggingrunda. Annika håller god fart och Åsa hänger på. Åh, vad det tar emot! Åsa får allt tyngre att andas, vilket gör henne rädd och ångestfylld. Hon vilar och orkar bara tala kortfattat. Annika uppfattar situationens allvar och kör Åsa till den vårdcentral där du är sjuksköterska. Annika anmäler Åsas ankomst till sekreteraren vid väntrummet. Du blir genast tillkallad och registrerar en ångestfylld, lite blek ung kvinna som andas ansträngt, med hjälp av axlar och skuldror. Läkaren, som är underrättad om Åsas situation, förväntas komma inom fem minuter. Du ledsagar Åsa och Annika in i ett behandlingsrum. När ni kommer in i behandlingsrummet frågar du först Åsa om hennes identitet, därefter frågar du vad som utlöste symptomen och om hon haft liknade symptom tidigare. Du frågar om hon har astma eller allergi och om hon har läkemedel mot besvären och om hon i så fall tagit dem.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN VÅRD-CENTRAL

I syfte att underlätta andningen för Åsa utför du åtgärder. Du utför också kontroller i syfte att bedöma andningen i väntan på läkarens ankomst.

2. *Beskriv 4 omvårdnadsåtgärder som du utför i syfte att underlätta andningen för Åsa. (0,5p/omvårdnadsåtgärd) (2p)*

3. *Ange 4 kontroller/observationer som du gör relaterat till Åsas situation i väntan på läkarens ankomst. (0,5/kontroll) (2p)*

Åsa Holm, 22 år, väger lite för mycket. När hon går uppför trappor så känns det tungt i bröstet, och det piper lite när hon andas. En kylig vårdag beslutar hon sig för att förbättra sitt hälsotillstånd och följer med kamraten Annika på en joggingrunda. Åsa får allt tyngre att andas, vilket gör henne rädd och ångestfylld. Hon vilar och orkar bara tala kortfattat. Annika uppfattar situationens allvar och kör Åsa till den vårdcentral där du är sjuksköterska. Du registrerar en ångestfylld, lite blek ung kvinna, som andas ansträngt med hjälp av axlar och skuldror. Läkaren förväntas komma inom fem minuter. Du tar hand om Åsa. Under tiden som du försöker inge Åsa lugn och andas i lugn takt tillsammans med henne, får du veta vad som hänt. Hon upplever att det tar emot och är tungt att andas. Åsa sitter framåtlutad över ett stadigt bord. Du registrerar hennes andningsmönster och hör hur det piper på utandning. Då hon är lite blek i ansiktet mäter du saturationen med pulsoxymeter. Värdet är inom normalgränsen. Läppar och naglar har sin färg. Åsa talar om att hon har mediciner att inhalera mot allergisk astma, Bricanyl® (selektiv beta-2-stimulerande) och Pulmicort® (glukokortikoid), som hon tar vid behov.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN VÅRDCENTRAL

Läkaren ansluter sig till er. Hon lyssnar på Åsa, hennes lungor och tar del av de uppgifter, som du tagit fram. Läkaren konstaterar att Åsa fått en akut attack av astma bronkiale, sannolikt utlöst av överansträngning och kall luft. Åsa ordinerar akutbehandling mot astmaattacken:

Inhalation Ventoline® 2 mg/ml (kortverkande Beta 2-stimulerare) 5 mg, inhalation Atrovent® 0,25 mg/ml (antikolinergika) 0,5 mg, samt tablett Betapred® 0,5 mg (glukokortikoid) 4 mg att lösa i vatten.

4. Ventoline® och Atrovent® ska inhaleras via nebulisator. Hur många ml Ventoline® respektive Atrovent® och hur många tabletter Betapred® ger du Åsa för att genomföra ordinationen? För poäng ska alla 3 svaren vara rätt besvarade. (2p)

Ventoline ®	
Atrovent ®	
Betapred ®	

(2p) (delpoäng kan inte ges)

5. Åsa känner inte till Atrovent® och Betapred® och undrar varför hon får dessa läkemedel. Berätta för Åsa vilken effekt som främst eftersträvas med respektive läkemedel. (0,5p/läkemedel) (1p)

Läkemedel	Effekt som eftersträvas
Atrovent ® (antikolinergika)	
Betapred ® (kortikosteroider)	

Åsa Holm, 22 år, väger lite för mycket. När hon går uppför trappor så känns det tungt i bröstet, och det piper lite när hon andas. En kylig vårdag beslutar hon sig för att förbättra sitt hälsotillstånd och följer med kamraten Annika på en jogginggrunda. Åsa får allt tyngre att andas, vilket gör henne rädd och ångestfylld. Hon vilar och orkar bara tala kortfattat. Annika uppfattar situationens allvar och kör Åsa till den vårdcentral där du är sjuksköterska. Du registrerar en ångestfylld, lite blek ung kvinna, som andas ansträngt med hjälp av axlar och skuldror. Du genomför olika åtgärder för att underlätta för Åsas andningsarbete. Du administrerar 2,5 ml Ventoline®, 2 ml Atrovent® och 8 tabletter Betapred®. Åsa har god effekt av läkemedelsbehandlingen, som vidgat bronkerna och verkat avsvällande på andningsvägarnas inflammerade slemhinnor.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Då Åsa kom in akut med astmaattack fanns indikationer på bristande compliance, d v s motvillighet och bristande följsamhet i att använda läkemedlen mot astma på det sätt de ordinerats. Åsa får en återbesökstid med syfte att motivera och undervisa henne om egenvårdsåtgärder vid astma, samt vad astma är. I ditt samtal med Åsa ber du henne berätta om hur hon sköter sin medicinering nu och varför hon inte tidigare använt medicinerna enligt ordination.

6. *Ange 6 tänkbara orsaker till att Åsa inte använt sina mediciner enligt ordination.
(0,5p/orsak) (3p)*

Åsa Holm, 22 år, väger lite för mycket. En kylig vårdag beslutar hon sig för att förbättra sitt hälsotillstånd och följer med kamraten Annika på en joggingrunda. Åsa får allt tyngre att andas, vilket gör henne rädd och ångestfylld. Hon vilar och orkar bara tala kortfattat. Annika uppfattar situationens allvar och kör Åsa till den vårdcentral där du är sjuksköterska. Du registrerar en ångestfylld, lite blek ung kvinna, som andas ansträngt med hjälp av axlar och skuldror. Du administrerar ordinerade läkemedel till Åsa med god effekt.

Efter några timmars vila, varm dryck och övervakning får hon åka hem. Då Åsa kom in akut med astmaattack fanns indikationer på bristande compliance, d v s motvillighet och bristande följsamhet i att använda läkemedlen mot astma på det sätt de ordinerats. Du motiverar och undervisar Åsa om egenvårdsåtgärder vid astma samt vad astma är. Du förstår att Åsa inte har kunskap om astma och sina läkemedel. Hon har felaktig inhalationsteknik och är rädd för biverkningar. Hon har dessutom dålig ekonomi och hämtar inte alltid ut sina läkemedel.

Du har ett motiverande samtal med Åsa och under samtalet får du dessutom veta att Åsa för ett fysiskt inaktivt liv. Hon sitter mesta tiden, både på högskolan och hemma, och hon har börjat röka igen. Hon känner sig inte tillfreds med övervikten. Du bedömer att Åsa har behov av stöd i att ändra sin livsstil på flera områden, men du ser cigaretterna som den största riskfaktorn just nu.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

7. *Hur kan du praktiskt och emotionellt hjälpa Åsa att genomföra rökstopp? Ange 6 strategier. (0,5p/strategi) (3p)*

8. *Ge 2 råd relaterat till astma angående motion som du ger Åsa. Motivera råden. (2p)*

<i>Råd (0,5p/råd)</i>	<i>Motiv (0,5p/motiv)</i>

Du har ett motiverande samtal med Åsa där du utgår ifrån hennes upplevelser kring fördelar och nackdelar med att sluta röka. Du tar reda på tidigare erfarenheter av rökstopp och sätter tillsammans med Åsa upp delmål för nedtrappning. Du erbjuder deltagande i sluta röka-grupp och nikotinersättningsmedel samt föreslår henne att motionera för att minska fokus på rökning. Råden inför motionstillfällena är att hon ska motionera regelbundet, vilket förbättrar hennes kondition, andningskapacitet och styrka, och att hon ska inhalera läkemedel innan träning för att öka andningskapaciteten.

Det har gått några månader och Åsa Holm uppsöker sjukvården akut, nu p g a tilltagande ont i magen. Hon trodde först att det var menstruationsvärk, men det känns mer i naveltrakten och hon mår också illa. Efter undersökning på akutmottagningen läggs hon in på kirurgisk vårdavdelning med diagnosen "bukobservation, appendicit?". Hon fastar, får parenteral vätskeersättning, och beroende på tillståndets utveckling kan operation ske senare under dagen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

9. *Vad bedömer du förutom smärta regelbundet i relation till Åsas bukstatus som kan visa om tillståndet förändrats/förvärrats? Ge 6 förslag på vad som bör ingå i din bedömning av bukstatus. Du ska inte ge förslag på blodprover. (0,5p/förslag) (3p)*

Bukstatus tyder på appendicit och Åsa är op-anmäld. Sjuksköterskan på operation ringer och meddelar att det är dags för Åsas operation. Innan ni kör iväg till operation kontrollerar du att Åsa är ID-märkt, att preoperativa prover är tagna och att journalhandlingarna är kompletta. Därefter ger du ordinerad premedicinering. Du har tidigare under dagen förberett det som är sjuksköterskans ansvar inför operationen och du har underrättat Åsas anhöriga om den planerade operationen.

10. *Vilka preoperativa förberedelser ansvarar du för, förutom ovanstående åtgärder. Ge 6 förslag (0,5p/förslag) (3 p)*